

Commissie voor Landsverdediging

Commission de la Défense nationale

van

du

WOENSDAG 4 FEBRUARI 2026

MERCREDI 4 FÉVRIER 2026

Voormiddag

Matin

De behandeling van de vragen vangt aan om 11.27 uur. De vergadering wordt voorgezeten door de heer Peter Buysrogge.

Le développement des questions commence à 11 h 27. La réunion est présidée par M. Peter Buysrogge.

[01] Actualiteitsdebat over Groenland en toegevoegde vragen van

- Axel Weydts aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De mogelijke deelname van België aan een operatie om Groenland te beschermen" (56012286C)
- Kjell Vander Elst aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "Een internationaal 'schild' voor Groenland" (56012348C)
- Axel Weydts aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De Europese militaire aanwezigheid in Groenland en de rol van België" (56012452C)
- Annick Ponthier aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De militaire capaciteitsopbouw in Groenland" (56012521C)
- Luc Frank aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De Belgische deelname aan een militaire missie in Groenland" (56012550C)
- Kjell Vander Elst aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De Belgische deelname aan de verhoogde militaire aanwezigheid in Groenland" (56012610C)
- Axel Weydts aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De toekomst van de NAVO" (56012652C)
- François De Smet aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "Het aandeel van de Amerikaanse militaire aankopen in de investeringen van Defensie" (56012806C)
- Nabil Boukili aan Bart De Wever (eerste minister) over "De aankoop van F-35's" (56012843C)
- Nabil Boukili aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De aankoop van F-35's" (56012845C)
- Stéphane Lasseaux aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De resultaten van de missie van de Belgische officier naar Groenland" (56013018C)
- Kjell Vander Elst aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De verkenningsmissie naar Groenland en de deal met president Trump" (56013116C)
- Christophe Lacroix aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De Europese strategische autonomie en de militaire aankopen in de Verenigde Staten" (56013124C)
- Staf Aerts aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De militaire aankopen in de VS na de bedreiging tegen Groenland" (56013233C)

[01] Débat d'actualité sur le Groenland et questions jointes de

- Axel Weydts à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "La participation éventuelle de la Belgique à une opération visant à protéger le Groenland" (56012286C)
- Kjell Vander Elst à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "Un "bouclier" international pour le Groenland" (56012348C)
- Axel Weydts à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "La présence militaire européenne au Groenland et le rôle de la Belgique" (56012452C)
- Annick Ponthier à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "Le renforcement de la capacité militaire au Groenland" (56012521C)
- Luc Frank à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "La participation belge à une mission militaire au Groenland" (56012550C)
- Kjell Vander Elst à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "La participation belge au renforcement de la présence militaire au Groenland" (56012610C)
- Axel Weydts à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "L'avenir de l'OTAN" (56012652C)
- François De Smet à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "La part d'achats militaires américains dans les investissements de la Défense" (56012806C)
- Nabil Boukili à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'achat de F-35" (56012843C)
- Nabil Boukili à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "L'achat de F-35" (56012845C)
- Stéphane Lasseaux à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "Les résultats de la mission de l'officier belge au Groenland" (56013018C)
- Kjell Vander Elst à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "La mission de reconnaissance au Groenland et l'accord avec le président Trump" (56013116C)
- Christophe Lacroix à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "L'autonomie stratégique européenne et les achats militaires aux États-Unis" (56013124C)
- Staf Aerts à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "Les achats militaires aux États-Unis à la suite de la menace pesant sur le Groenland" (56013233C)

[01.01] Axel Weydts (Vooruit): Collega's, het is een goede zaak dat de kwestie Groenland voorlopig van de baan is. Deze dreigde een ernstige systeemcrisis te worden voor het oude bondgenootschap, waarop we vandaag nog altijd een beroep moeten doen om de veiligheid in Europa te garanderen. De

vraag is echter hoelang het duurt voor Groenland weer het voorwerp van discussie wordt. President Trump valt immers niet te vertrouwen. Hij werd ooit omschreven als een en al chaos en onvoorspelbaarheid; mijn inziens een correcte analyse. De ene week is het zus, de andere week is het zo. Zijn standpunt kan van dag tot dag en zelf van uur tot uur veranderen. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat de hele kwestie definitief van de baan is, maar ik ben daar niet gerust in.

Dat is een groot probleem voor de alliantie, omdat die straks ook zal moeten kunnen rekenen op veiligheidsgaranties. Als er ooit vrede komt in Oekraïne, zal het moeten kunnen rekenen op veiligheidsgaranties, al lijkt vrede met de recente aanvallen verder weg dan ooit. Hoe kunnen we president Trump en zijn administratie nog vertrouwen als het gaat over veiligheidsgaranties, ook voor het eventueel instellen van een vredesmacht voor Oekraïne, wanneer hij voortdurend van kant wisselt en zeer vaak terugkomt op gemaakte afspraken? Hij verklaarde onlangs nog dat hij bij Poetin had gepleit voor een stopzetting van de aanvallen op Kiev tijdens de zeer koude periode. Het is daar 's nachts -22° C, verschrikkelijk koud. Hij zei dat hij het akkoord had gekregen van Poetin dat er een week niet zou worden gebombardeerd, maar die belofte werd niet nagekomen. Vannacht waren er opnieuw bombardementen en Trump reageerde daar nogal laconiek op door te zeggen dat het geen week heeft geduurd, maar dat hij toch tevreden was dat er enkele dagen niet gebombardeerd werd. De figuur van Trump wekt dus weinig vertrouwen.

We zagen ook de Belgische deelname aan de verkenningsmissie in Groenland. Dat was een zeer goede zaak. Ik vond dat we daar als land proactief aanwezig mochten zijn en de vlucht vooruit mochten nemen. Ik snap dat het 'maar' een verkenningsmissie is. Daar werd wat schamper over gedaan in de media, omdat er maar één officier zou deelnemen aan die missie. Dat is precies eigen aan een verkenningsmissie, natuurlijk. Daar stuurt men een expert naartoe, daar stuurt men geen detachement van 200 man naartoe. Men stuurt niet onmiddellijk een fregat of gelijk wat.

Het is een goede zaak dat België daaraan heeft deelgenomen. U hebt zelf gezegd in *De Afspraak* dat u akkoord gaat met het oprichten van een operatie Arctic Sentry, na Baltic Sentry en Eastern Sentry. Hoever staat het daarmee? Ziet het ernaar uit dat we daar ook capaciteit aan zullen kunnen leveren? Welke capaciteiten zouden dat dan kunnen zijn?

De toekomst van de NAVO zoals we die nu kennen, heeft aan een zijden draadje gehangen gedurende het Groenlandincident. Ik wil even zeggen dat wie beweert, of meent, dat Europa nu al alleen kan optreden, zonder de steun van de Verenigde Staten, dwaalt. Dat is de harde realiteit. Dat is een realiteit die we echt onder ogen moeten zien en waaraan we iets zullen moeten doen. We zullen moeten werken aan een eigen, sterke Europese intelligencescapaciteit. We zullen moeten werken aan Europese militaire satellieten. We zullen moeten werken aan capaciteiten om aan strategische projectie te doen, om troepen over grote afstanden te kunnen verplaatsen van het homeland naar het operatietheater.

We zullen ook moeten beginnen nadenken over de *nuclear deterrence*. De National Defense Strategy van de Amerikanen is gepubliceerd. Daarin staat duidelijk dat Europa vooral op conventioneel vlak op eigen benen zal moeten staan. Ik vind dat we in Europa ook moeten beginnen nadenken over een eigen *nuclear deterrence capacity*.

Mijn vraag is dan ook of Europa daarmee bezig is. Levert de Belgische Defensie daar ook een bijdrage aan? Of blijft het bij holle woorden? Blijft het bij veel aankondigingen van de kant van Europa? Ik wil graag actie op het terrein zien.

01.02 Kjell Vander Elst (Anders.): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, een aantal van mijn vragen zijn gedateerd, maar dat ligt niet aan de organisatie van de commissie. Dat ligt aan de uitspraken van onze goede vriend in het Witte Huis, die op twee weken tijd meer turbulentie veroorzaakt dan vele presidenten voor hem op twee jaar tijd. Dat is bijzonder zorgwekkend. Die turbulentie en de verschuivingen op het geopolitieke theater zetten ons land, maar ook Europa en de Europese Unie, onder druk. Dus moeten wij scherp staan en snel kunnen schakelen.

Scherp staan en snel schakelen is nu net iets wat Europa de afgelopen decennia niet heeft gedaan. Wij moeten dus heel hard werk maken van een reactie als Europees blok en er niet van uitgaan dat wij iedereen zomaar kunnen vertrouwen zoals wij dat vroeger hebben gedaan. Wij zullen meer op onze eigen benen moeten staan, zowel militair als economisch. Dat is een eerste punt, namelijk dat wij wat

los moeten komen van eender wie en eender waar. De Verenigde Staten zijn een belangrijke handelspartner en zijn nog altijd een land waarmee ik het liefst zaken doe, maar wij moeten ook onze markten openen naar andere continenten.

Het is dan ook onbegrijpelijk dat het debat over bijvoorbeeld Mercosur of andere handelsakkoorden op een dergelijke manier moet verlopen. Europa en België zouden beter zoveel mogelijk markten openen, zodat wij afzetmarkten hebben en niet afhankelijk worden van eender welk land of van eender wie op welk moment dan ook op de stoel zit van president of premier.

Het gaat hier echter over Groenland en over een situatie die heel snel wijzigt, maar waarin niettemin ook een aantal van uw uitspraken een beetje bochtenwerk zijn geweest. In het begin ging het over eventueel troepen sturen. Toen een collega daarover een vraag stelde, deed u daar wat lacherig over. Er zouden geen troepen worden gestuurd; daar was geen sprake van. Enkele dagen later was het zover en heeft Defensie iemand mee ingezet om een verkenningsmissie te doen.

Aanvankelijk was de situatie in Groenland allemaal zo erg niet. Daarna was ze ineens levensbedreigend en bloedde uw hart, zoals u in *Terzake* aangaf. Dat was terecht want het ging om een heel levensbedreigende situatie voor de NAVO. Na Davos was het opnieuw allemaal zo erg niet en moesten wij kalm blijven. U beweerde dat u dat allemaal al had voorspeld en dat wij rustig moesten blijven. Op dat vlak ben ik het met u eens. Wij moeten rustig blijven. Wij mogen er echter niet van uitgaan dat alles automatisch goed komt, omdat wij kalm blijven tegenover Trump. Kalm blijven tegenover Trump is goed, maar op een bepaald moment moeten wij de grens aangeven, ook in de situatie rond Groenland.

Ik denk dus dat we in onze uitspraken richting Trump geen dubbele standaarden tegenover de Verenigde Staten mogen hanteren. Als Europees blok moeten we scherp zijn voor iedereen die ons op de een of andere manier bedreigt. Trump heeft ons bedreigd met betrekking tot Groenland. We moeten dus ook tegenover die persoon en tegenover dat continent scherp zijn.

Ik heb nog een aantal vragen die op dit moment relevant zijn met betrekking tot het nog lopende initiatief Arctic Century. Welke concrete rol ziet u binnen dat initiatief weggelegd voor België? Welke Belgische militaire capaciteiten zouden binnen dat Arctic Century-initiatief kunnen worden ingezet?

Daarnaast is er de verkenningsmissie zelf naar Groenland. Welke bevindingen heeft de officier die we hebben gestuurd met betrekking tot de militaire activiteiten in Groenland al gerapporteerd? Is er al gerapporteerd? Is die officier nog aanwezig in Groenland of is die al teruggekeerd? Op welke termijn krijgen we meer duidelijkheid over de deal die in Davos is gesloten tussen Trump en Groenland? Daarover bestaat nog heel wat onduidelijkheid en onzekerheid. Het is ook nog maar de vraag of die deal zal standhouden. Wat is de inhoud van het Davosframework over Groenland?

01.03 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de minister, de toenemende geopolitieke spanningen en de strategische rivaliteit met Amerika in het Arctisch gebied hebben ertoe geleid dat een aantal NAVO-landen, onder andere Frankrijk en Zweden, militairen naar Groenland hebben gestuurd. Die evolutie roept vragen op over de strategische prioriteiten binnen het NAVO-bondgenootschap en over de beperkte militaire middelen waarover Europa beschikt om met dergelijke dreigingen om te gaan.

We weten dat de Europese NAVO-landen al jaren voor zware engagementen en zware keuzes staan: de versterking van de NAVO-oostflank tegen Rusland, de aanhoudende steun aan Oekraïne en het lopende debat over een eventuele internationale vredesmacht in Oekraïne, waarbij bovendien onduidelijk blijft in welke mate de Verenigde Staten bereid zijn een geloofwaardige militaire backstop te leveren. We blijven, zoals collega Weydts reeds heeft gezegd, enorm afhankelijk van de Amerikanen voor ruggensteun in Oekraïne en voor veiligheid op het Europese continent. Tegen die achtergrond wens ik u een aantal vragen te stellen.

Kunt u uw licht laten schijnen over de strategische verantwoording dat België zich zou engageren in militaire afschrikingsinitiatieven rond Groenland, terwijl onze krijgsmacht nu al onder zware druk staat door verplichtingen aan de NAVO-oostflank? Hoe vermijdt u dat een eventuele betrokkenheid in Groenland leidt tot strategische versnippering, waarbij België noch op de oostflank, noch elders de noodzakelijke bijdrage zou kunnen leveren?

Welke prioriteit geeft deze regering vandaag aan de verdediging van Europa tegen een NAVO-

bondgenoot in perifere theaters, zoals het Arctisch gebied? Ziet u geen problemen in de opbouw van militaire capaciteit tegenover de Verenigde Staten, met wie we – dat mogen we niet vergeten – vooral gedeelde tegenstanders hebben, zoals Rusland en China? Welke rol kan België daar volgens u spelen in een samenwerkingsverband tussen Amerika en de Europese landen rond de militaire en economische veiligheid in Groenland?

Kunt u ook bevestigen dat België geen nieuwe militaire engagementen zal aangaan die de kernprioriteiten van onze defensie ondergraven, zonder grondig parlementair debat? Dat lijkt mij ook in dezen zeer belangrijk.

Wat zijn ten slotte de bevindingen van de verkenningsmissie waarvoor we een officier ter plaatse hebben gestuurd? Hebt u al enig zicht op wat we daar hebben geleerd in het kader van die verkenningsmissie?

01.04 Luc Frank (Les Engagés): Monsieur le ministre, les événements vont si vite que la question que j'avais déposée est maintenant déjà dépassée. C'est pourquoi l'organisation d'un débat d'actualité est importante. Je me concentrerai sur les aspects de l'OTAN alors que mon collègue Stéphane Lasseaux abordera les autres aspects.

Reconnaissons-le, cette crise groenlandaise a fortement secoué l'OTAN. Des menaces d'actions militaires d'un membre contre un autre pour s'appropriier un territoire constituent un fait pratiquement sans précédent. Même si elles ont maintenant été retirées, elles posent des questions sérieuses sur l'avenir de l'Alliance atlantique sans parler de celui de l'organisation qui en est issue, l'OTAN. Ce Parlement a eu raison d'exprimer sa désapprobation et de rappeler les principes fondamentaux sur lesquels est basée l'Alliance atlantique: la souveraineté de ses membres, le caractère indivisible de la sécurité de ceux-ci et le dialogue permanent dans le respect mutuel. Tentons d'être optimistes et voyons comment répondre à la seule question pertinente que l'on peut retirer de ces événements. Comment renforcer la sécurité du Grand Nord de l'Atlantique et celle du territoire groenlandais, si possible dans le cadre de l'OTAN?

En effet, au milieu de cette crise, vous avez proposé une opération de l'OTAN pour le Grand Nord. Elle prendrait pour modèle l'opération Baltic Sentry. Cette idée semble d'ailleurs avoir été reprise par beaucoup, ce qui peut donner un espoir supplémentaire d'apaisement.

Voici mes questions: où en est cette idée intéressante d'opération Arctic Sentry au sein de l'OTAN? Quels préparatifs avez-vous mis en place pour un éventuel déploiement au Groenland? Troisièmement, avez-vous étudié une participation à la fois terrestre, aérienne et maritime? Finalement, disposons-nous de suffisamment d'équipement et d'armement adapté à l'environnement arctique?

De **voorzitter**: De heer De Smet is verontschuldigd.

01.05 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, le gouvernement envisage l'achat de onze avions de combat F-35 supplémentaires, en plus des 34 appareils déjà commandés, pour un coût estimé à 1,67 milliard, hors coût sur l'ensemble du cycle de vie. Ce dossier requiert une attention particulière, d'autant plus que les relations entre les États-Unis et l'Europe sont actuellement sous fortes tensions, notamment en raison des récentes déclarations menaçantes du président Trump à l'égard du Groenland.

Je me demande, monsieur le ministre, quelle est votre approche aujourd'hui, et celle du gouvernement, alors que les soi-disant alliés du passé que sont les États-Unis, qui dirigent l'OTAN, et à travers lesquels l'achat de ces onze F-35 supplémentaires nous a plus ou moins été imposé, adoptent désormais une attitude ouvertement hostile à l'égard de l'Europe? Cet achat reste-t-il d'actualité au vu de cette hostilité manifeste du gouvernement américain et de l'administration Trump vis-à-vis de l'Union européenne?

On a vu, dans la note de sécurité nationale, la position des États-Unis vis-à-vis de l'Europe et les menaces qu'ils profèrent, notamment celles qui visent la souveraineté européenne à travers le Groenland, que ce soit par la négociation ou par la force. Je pense également aux menaces économiques, au moyen de droits de douane, ainsi que par l'imposition de règles financières et de règles d'importation sévères à l'égard de l'Europe. Je ne parle même pas de l'accord qui a été conclu avec madame von der Leyen, lequel est très défavorable aux pays européens, et notamment à la

Belgique et à nos exportations.

Dans ce cadre, continuez-vous à juger les États-Unis comme un partenaire fiable, un partenaire à qui on peut faire confiance au point d'acheter des avions de chasse qui seront en grande partie contrôlés, et en tout cas soumis au contrôle de l'administration américaine?

Quelle est la position du gouvernement concernant l'acquisition des F-35 compte tenu des récentes déclarations menaçantes de M. Trump? L'armée belge peut-elle utiliser ses F-35 de manière totalement indépendante des États-Unis, sans dépendre des systèmes GPS, des logiciels ou de la maintenance américaine? Le gouvernement examinera-t-il des alternatives aux F-35, maintenant que le Portugal et l'Espagne ont décidé de ne plus acquérir ces appareils pour les raisons que je viens de développer?

Avez-vous eu des contacts avec vos homologues de pays qui achètent des F-35 pour connaître leur position sur ces avions? Enfin, quelle conclusion le gouvernement tire-t-il de ce dossier?

01.06 Stéphane Lasseaux (Les Engagés): Monsieur le ministre, l'administration Trump a rappelé son intention de prendre le contrôle du Groenland en invoquant des raisons de sécurité nationale et la prétendue incapacité du Danemark à assurer la protection de ce territoire. Or, dans la résolution adoptée la semaine dernière par la Chambre au sujet de la situation au Groenland, nous rappelons que ce territoire appartient au Royaume du Danemark, membre de l'OTAN. La souveraineté du Danemark est une question qui sera réglée par les Danois avec les Groenlandais, comme l'a rappelé le premier ministre danois. Le premier ministre démocratiquement élu du Groenland a également exprimé son rejet de cette volonté d'annexion, reflétant la position de sa population.

La Belgique s'est montrée réceptive à l'appel à la solidarité exprimée par le Danemark et le Groenland. Ainsi, à la mi-janvier, notre pays a envoyé un militaire au Groenland. Cet officier participait à une mission internationale sous le commandement du Danemark et menée conjointement avec d'autres pays, dont la France, l'Allemagne, les Pays-Bas ou encore le Royaume-Uni. L'opération en question, *Arctic Endurance*, était donc une mission de reconnaissance afin de définir les besoins sur place, les options de déploiement et les questions logistiques.

Monsieur le ministre, quels sont les résultats de cette mission d'observation? Comment la Belgique pourrait-elle, dans le cadre européen, apporter son aide aux futurs développements sécuritaires et militaires au Groenland et en Antarctique? Des missions de plus grande envergure sont-elles désormais envisagées par l'Union européenne, avec la participation de la Belgique, au Groenland et/ou en Arctique?

S'agissant des menaces exprimées par l'administration Trump, la crise semble apaisée. Néanmoins, ne serait-il pas prudent de continuer à développer en parallèle une autonomie stratégique européenne, y compris afin d'acquérir les moyens de répondre aux menaces éventuellement renouvelées des États-Unis – ce que nous ne souhaitons évidemment pas?

01.07 Christophe Lacroix (PS): La semaine dernière, la Chambre a adopté une proposition de résolution relative au Groenland et aux menaces inacceptables de l'administration Trump vis-à-vis de celui-ci, du Danemark et plus largement de la sécurité et de l'intégrité territoriale de l'Union européenne.

Monsieur le ministre, sous la pression de votre parti, ce texte a été très amoindri par rapport à la version de la semaine précédente, dont j'étais rapporteur, afin de "ménager" les États-Unis. Nous nous sommes donc abstenus, alors qu'au départ nous aurions pu voter pour.

La résolution demande malgré tout au gouvernement – c'est un bon point – de renforcer son autonomie militaire et stratégique à un rythme accéléré et avec détermination et d'œuvrer en priorité à l'élaboration de capacités européennes dans le cadre de relations transatlantiques et européennes.

Plusieurs membres de votre majorité ont également exprimé des doutes dans la presse concernant certains achats à plusieurs milliards, notamment les drones et évidemment les F-35 supplémentaires. Ces mêmes députés ont pourtant voté votre loi de programmation militaire et rejeté à plusieurs reprises mes amendements. Le grand spécialiste, le grand retourneur de casaque, comme on dit en Wallonie – je vous expliquerai un jour ce que c'est un retourneur de casaque – c'est notamment le député libéral Denis Ducarme.

01.08 Minister **Theo Francken**: (...)

01.09 **Christophe Lacroix** (PS): Ik verbeter mijn Nederlands: *kazakkendraaier*.

Il faut quand même que je pose mes questions. Bien joué. (*Rires*)

Concrètement, quel suivi allez-vous donner à cette résolution? Allez-vous, oui ou non, revoir la liste d'achats de matériel majeur, dont les onze F-35 supplémentaires, au regard du besoin impérieux de diminuer notre dépendance stratégique aux États-Unis et d'accroître notre autonomie stratégique européenne?

Je me pose justement la question parce que la part des achats américains et de matériel américain dans la force aérienne est majeure. J'ai l'impression que notre force aérienne dépend très largement de la volonté américaine.

Comment l'état-major se prépare-t-il à un éventuel déploiement accru au Groenland? Selon quels moyens, quel calendrier, dans quel cadre? Envisagez-vous d'avoir éventuellement recours à l'Eurocorps?

01.10 **Staf Aerts** (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, het afgelopen jaar hebben we ongeveer elke maand wel kunnen vaststellen dat president Trump een kazakkendraaier eerste klasse is, om in de termen van het vorige debat te blijven. Hij wisselt elke dag van mening en is heel onberekenbaar. Internationale afspraken blijken van geen tel meer. Afgelopen maand was misschien wel het summum, met de bedreiging van Groenland, een NAVO-partner, gecombineerd met de verwijdering van een staatshoofd in een ander land en de interne afkondiging van de staat van beleg in de stad Minneapolis. Het is meer dan ooit duidelijk dat we niet langer op de Verenigde Staten kunnen vertrouwen.

Voor de eerste keer dreigde de Europese Unie met de handelsbazooka, eindelijk. Europees Commissaris van Defensie Kubilius onderstreepte hier in het Parlement ook dat Europa militair op eigen benen moet staan, terwijl onze premier een gelijkaardige boodschap gaf, namelijk dat we lessen moeten trekken en niet langer op de band met de Verenigde Staten kunnen vertrouwen.

Dat doet bij mij vragen rijzen over onder andere de bijkomende aankopen van F-35's, aangezien de Amerikanen het ons moeilijk kunnen maken om ze te gebruiken, en ook over de Europese militaire *strategic enablers*, aangezien we wat dat betreft momenteel zeer afhankelijk zijn van Amerikaanse bedrijven, die bovendien door zeer wispelturige multimiljonairs bestuurd worden.

Welke lessen trekt u over de betrouwbaarheid van de Verenigde Staten als bondgenoot en de samenwerking in de Europese Unie op het vlak van defensie?

Zult u bij toekomstige aankoopprocedures in eerste instantie naar Europese partners kijken in plaats van NAVO-partners en dus ook de Verenigde Staten?

Hoe strookt de aankoop van bijkomende F-35's met het besef dat we niet langer op de Verenigde Staten kunnen vertrouwen en op eigen benen moeten staan? Worden er gesprekken aangeknoopt met Europese collega's om alternatieven te onderzoeken? Kan die aankoop nog worden geannuleerd?

Tot slot, maar niet minder belangrijk, kunt u garanderen dat België voor investeringen in *strategic enablers*, zoals doelwitbepaling, bredere militaire intelligence en databeheer niet voor Amerikaanse, maar voor Europese bedrijven zal kiezen?

01.11 **Koen Van den Heuvel** (cd&v): Mijnheer de minister, wij zijn tevreden dat ons land uiteindelijk ook een militair naar Groenland heeft gestuurd. We hebben dat in de plenaire vergadering al aangekaart. We steunen dat en zijn ook heel blij dat de premier in de crisis rond Groenland kordaat duidelijke lijnen heeft getrokken. Vanuit onze fractie krijgt hij daarvoor alle steun. Wel moeten we vaststellen dat niet elk lid van zijn regering even snel en kordaat heeft gereageerd. Hoe dan ook vertrouwen we op onze eerste minister, die internationaal aan geloofwaardigheid wint. We rekenen erop dat hij die lijn doortrekt.

We mogen in Europa niet naïef zijn. Enerzijds moeten we beseffen dat we, zeker op korte termijn, niet zonder Amerika kunnen. Anderzijds mogen we niet slaapwandelen in de veronderstelling dat alles blijft zoals het de voorbije decennia steeds was.

Mijnheer de minister, ten eerste, wat waren de bevindingen van onze aanwezigheid in Groenland? Hoe ziet u de rol van ons land om het Noordpoolgebied in de toekomst te blijven beschermen?

Ten tweede – en dit is niet onbelangrijk – moeten we in Europa een duidelijk actieplan over de *strategic enablers* uitwerken, net zoals een strategie van nucleaire afschrikking. Ik ben het eens met collega Weydts dat de olifant in de kamer is, waarover amper wordt gesproken, maar ook dat moet in de gesprekken worden meegenomen. Vandaar mijn vraag: hoe moet volgens u niet alleen in woorden, maar ook in daden die Europese militaire pijler efficiënt vorm krijgen?

01.12 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, je tiens à m'excuser car je dois m'absenter pour me rendre à la Conférence des présidents.

J'écouterai très attentivement votre réponse pour laquelle je vous remercie d'ores et déjà.

De **voorzitter**: Collega's, ik wil even melden dat dit agendapunt het laatste agendapunt zal zijn van onze commissievergadering vandaag.

Mijnheer de minister, ik verleen u het woord.

01.13 Minister Theo Francken: Ik heb veel gehoord. Ik moet zeggen dat het een interessant debat is, omdat het ook wel over de essentie van onze trans-Atlantische band en onze samenwerking gaat. Het is belangrijk om steeds het hoofd koel te houden en kalm te blijven, wat de situatie ook moge zijn of worden. Dat is nodig. Het is niet nodig om heel luid te roepen tegen het Amerikaanse presidentschap, want dat werkt alleen maar averechts, maar dat betekent niet dat wij geen duidelijke positie kunnen innemen. Met roepen zullen we niets bereiken, want sommigen kunnen luider en ook iets krachtiger roepen dan wij op dit moment. Dat kan misschien veranderen, maar ik denk dat het altijd beter is om even kalm te blijven.

Ik heb heel veel publieke uitspraken gehoord, op nieuwjaarsrecepties, op andere nationale evenementen en in bepaalde media. Goed, zulke dingen worden gezegd, maar of dat allemaal veel bijdraagt aan de vrede en veiligheid op het Europese continent, durf ik in twijfel te trekken.

We moeten inderdaad niet naïef zijn, langs twee kanten. Dat is volgens mij het verstandigste wat er vandaag is gezegd. Dat betekent ook dat men niet naïef kan zijn in de idee dat we morgen zomaar de volledige confrontatie kunnen aangaan met een machtige natie, al gedurende 76 jaar een bondgenoot. Dat lijkt mij niet verstandig. In die zin is enerzijds en anderzijds een heel goed advies in dezen. Dat moet dan ook van toepassing zijn op iedereen, al dan niet in de regering of rond de regering.

Ik heb ook niet gezegd dat het niet erg is en dan weer dat het wel erg is. Ik heb de situatie rond Groenland mijns inziens van in het begin bijzonder goed ingeschat, en ik zeg dat absoluut niet met pretentie. Ik las het en dacht: oh nee. Mijn analyse vertrok vanuit wat er gebeurde in Venezuela, in Iran en in Oekraïne met betrekking tot die backstopgarantie. Dat zijn allemaal zaken die door veel mensen zullen worden geapprecieerd, zowel aan de andere kant van de oceaan als aan deze kant. De perceptie is niet dezelfde, want het zijn twee verschillende landen, met twee verschillende publieke opinies. De gemiddelde cursor van de publieke opinie in Amerika ligt sowieso wat meer rechts dan in de sociale welvaartsstaten in West-Europa, maar dan nog denk ik dat daarvoor wel steun valt te vinden.

Als men spreekt over het bedreigen van de soevereiniteit van Groenland, is dat echter niet meer het geval. Niet hier, maar ook ginds niet. Dat blijkt ook uit alle peilingen. Met verkiezingen in het vooruitzicht lijkt het mij niet verstandig om daar ongelooflijk hard op te blijven doorbomen. We hebben die conclusie en die berekening ook zien gebeuren. Die werd breed gedeeld en op een bepaald moment zijn er veel gematigder posities ingenomen. Dat is de huidige situatie. Dat heb ik gezegd en publiek verklaard.

Volgende week vindt de Munich Security Conference plaats. Ik begrijp dat de heren Vance en Hegseth niet aanwezig zullen zijn, maar dat de heer Colby er wel zal zijn. Volgende week is er ook een ministeriële raad van de NAVO. Daarom zal ik niet aanwezig zijn op de plenaire vergadering, waarvoor

mijn excuses. Ook tijdens de ministeriële conferentie van de NAVO zal de heer Colby de honneurs waarnemen. Ik ben benieuwd en kijk uit naar wat daar en daarover zal worden gezegd. Dat zal zeer interessant zijn, want het zijn interessante tijden.

Ik denk niet dat ik inconsequent ben geweest over het sturen van troepen. Ik heb gezegd – trouwens op *VTM Nieuws* en niet in *De Afspraak* –, als eerste, dat ik denk dat het een goed idee is om een soort van Arctic Sentry op te richten, een NAVO-operatie onder een NAVO-paraplu met de Verenigde Staten, om duidelijk te maken tegenover onze vijanden dat het Arctische gebied, en zeker Groenland, niet kan worden gebruikt als een soort van strategische positie tegen het veiligheidsbelang van het Amerikaanse continent. Dat heb ik daar gezegd. Dat is volgens mij ook het standpunt waar men naartoe werkt. In die zin denk ik dat ik niet bijzonder inconsequent ben geweest. Ik heb wel gezegd dat troepen sturen om te vechten tegen de Amerikanen mij geen goed idee lijkt. Dat blijft mijn standpunt en dat is ook het standpunt van de volledige regering. Ik heb niemand iets anders horen zeggen.

Het is belangrijk dat we aan al onze bondgenoten, ook aan de Amerikanen, tonen dat we de veiligheidsbelangen in hun directe omgeving ernstig nemen en dat die ook voor ons belangrijk zijn binnen de NAVO. Dat heb ik gezegd en ik zie daar niets verkeerd in. Er is altijd een zekere reciprociteit.

De militair is terug. Wat er precies in de briefing is gezegd, wil ik zeker toelichten in de bijzondere commissie voor de Opvolging van de militaire missies, achter gesloten deuren. Ik zal dat hier niet doen, dat zou niet verstandig zijn.

Er is nog geen beslissing over troepeninzet. Zouden we dat kunnen doen in het kader van een NAVO-operatie? Ja, er zijn capaciteiten waarmee we kunnen helpen. In het operationeel plan – u was bij de goedkeuring ervan – stonden reeds zaken met betrekking tot het Arctisch gebied. Ik heb vorige week in de commissie voor de Opvolging van de militaire missies achter gesloten deuren reeds toegelicht wat daar gebeurt. Ik zal daar geen uitleg over geven in een publieke zitting, gelet op het geheime karakter ervan.

Mijnheer de voorzitter, voor de volgende samenkomst van de commissie kan men een apart punt agenderen over de Arctische operaties en Arctische training en dan zal ik die toelichten achter gesloten deuren. Ik ga dat niet in een openbare zitting doen.

De lacherigheid over de zending van één militair naar Groenland toont nogmaals aan dat we kampen met een ongelooflijk militair analfabetisme in onze samenleving. Het is evident dat men geen honderden militairen op een verkenningssmissie stuurt, dat is absurd. Dat doet men samen met enkele landen, die elk een of twee militairen sturen. Dat is niet om daar dan helemaal alleen ergens in Groenland op een ijsschots te gaan zitten en te zeggen: kom maar op, we gaan ertegenaan. Dat wordt als heel grappig voorgesteld en ik begrijp dat. Al die cartoonisten hebben doorgaans geen ervaring bij Defensie en kennen daar bijgevolg ook niets van. Zij zijn ook bepaalde meningen toegedaan. Dat is het afgelopen jaar wel vaker gebeurd: bepaalde zaken worden ongelooflijk grappig gevonden, terwijl mensen die iets van defensie kennen dat helemaal niet grappig vinden. Men moet vooral blijven lachen met politici, dat is heel gezond. Dat is de graadmeter van de gezondheid van een democratie, als men met je kop kan blijven lachen. Het is eveneens belangrijk dat men er zelf ook mee kan blijven lachen, anders kan men beter iets anders gaan doen in het leven.

Voor de rest lopen de gesprekken achter de schermen. Het zijn moeilijke tijden, collega's, ik ga daar niet flauw over doen. Ik ben een atlanticus en het is niet gemakkelijk. Ik heb veel gesprekken met veel mensen, ook niet altijd voor de Bühne. Dat zeg ik tegen iedereen. Ik denk dat ik hier toch een breed gedeeld gevoel vertolk. Ik denk niet dat we het allemaal zo oneens zijn. We zullen zien. Het is wat schipperen.

Mochten we wat meer geïnvesteerd hebben in Defensie in de afgelopen 30 jaar en mochten we allemaal wat meer *posture* hebben gehad, was het nu misschien wat gemakkelijker om eens terug te blaffen. Nu moeten we voorzichtig zijn en altijd uitkijken voor de consequenties bij alles wat we zeggen en doen.

Dat krijgt applaus, dat is zeker. Dat is ongelooflijk succesvol, electoraal. Maar op lange termijn moeten we toch altijd proberen, zeker in deze moeilijke en bijzonder onvoorspelbare tijden – daar zijn we het allemaal over eens –, in te schatten waar de wind vandaan komt, waar de *heat* vandaan komt, en

proberen erdoor te laveren. Dat probeer ik. Lukt dat altijd? Dat zeg ik niet, maar ik probeer mijn best te doen.

01.14 Axel Weydts (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, u stelt dat roepen en tieren ten aanzien van Trump en zijn administratie niet helpt. Op het niveau van de regering begrijp ik dat volledig. Ik begrijp dat echt. Ik begrijp dat de regering wat terughoudender is in de manier waarop zij zich opstelt ten opzichte van andere staatshoofden. Dat gaat niet alleen over Trump.

Een parlement en een partij mogen voor mij echter zeggen wat ze willen. Een parlamentslid heeft de vrijheid van meningsuiting en kan zijn of haar mening geven over de figuur van Trump, over de acties die hij onderneemt en over de consequenties van die acties. Neem mij dus niet kwalijk dat het Parlement af en toe wat meer in de vuurlinie gaat op dat vlak en zijn stem wat heftiger verheft. Dat de regering diplomatischer moet spreken, begrijp ik volledig.

Dan is er de hele kwestie rond Groenland en de vraag of dat al dan niet een veiligheidsissue was. Dat durf ik te betwijfelen. Heel veel experts die ik daarover heb beleden en beluisterd, onder meer in podcasts, zijn het erover eens dat als Groenland echt een veiligheidsissue was, hij zijn claim op dat territoriale gebied en op de soevereiniteit van Groenland zelfs niet had hoeven te leggen. Het is immers net dankzij de NAVO en het feit dat Denemarken en dus ook Groenland NAVO-grondgebied zijn, dat hij de facto al in staat was om daar operaties te verrichten en er militaire basissen te vestigen.

Ik vrees dat de oorzaak van zijn claim op Groenland elders lag. Die claim lag misschien veeleer bij grondstoffen, maar sommige analisten wijzen ook gewoon op zijn ego, op zijn manier van doen en op de manier waarop hij zich in de internationale politiek opstelt.

Op het vlak van veiligheid volg ik u volledig. Laten wij inderdaad werk maken van Arctic Century. Dat mogen wij niet ontkennen. Met het smelten van de ijskappen ontstaan er nieuwe vaarroutes in die omgeving, ontstaan er interessante gebieden en is er meer interesse van China en Rusland in het gebied. Dat valt niet te ontkennen. Ik ben echter niet de mening toegedaan dat zijn claim op het grondgebied van Groenland daarmee te maken heeft, of misschien deels. Ik aanvaard uiteraard de uitgestoken hand om in de commissie voor de Opvolging van de militaire missies nader in te gaan op de details. Laten wij dat dan meteen agenderen als een extra punt.

Collega's, als er één les is die wij uit de kwestie moeten trekken, dan is het dat Europa meer dan ooit zal moeten leren op eigen benen te staan. Dat begint met het nu effectief uitbouwen van de Europese pijler binnen de NAVO, met werk maken van een echte Europese defensie-industrie en met het voorzien van eigen *strategic enablers*.

Mijnheer de voorzitter, ik dank u.

01.15 Kjell Vander Elst (Anders.): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoord.

Ten eerste, wat het terugblaffen betreft, u hebt een punt dat we met veel mooie woorden niet vergeraken. Militair stellen we inderdaad, om het cru te zeggen, niets voor tegenover heel wat continenten en regio's in de wereld. Economisch is dat wel het geval, dus moeten we die aspecten altijd samen bekijken. Militair zijn we aan het opschalen en dat is broodnodig. Tegelijk zijn we ook een zeer grote economische macht. Zelfs België binnen Europa is een economische macht. We spreken altijd over ons land alsof we niets voorstellen, op geen enkel toneel, maar economisch zijn we binnen Europa misschien geen grootmacht, maar toch vertegenwoordigt België wel degelijk enige economische macht. Op bepaalde momenten moeten we dus echt wel kunnen terugblaffen tegen een dergelijke kerel, die zelf niets anders doet dan blaffen. Militair moeten we opschalen, maar we moeten ook onze economische macht uitspelen.

Het tweede punt betreft de veiligheidsbelangen. U hebt gewezen op de gedeelde veiligheidsbelangen binnen de NAVO, zeker ook met de Verenigde Staten. Er zijn echter stilaan ook veiligheidsbelangen die niet meer gedeeld worden. Dat blijkt niet uit Europese documenten, maar uit Amerikaanse documenten. Als we kijken naar de nationale veiligheidsstrategie van de Verenigde Staten, zien we dat hun focus zeer sterk verschuift, weg van ons en van onze veiligheidsbelangen. We mogen op dat vlak niet naïef zijn. Binnen de NAVO richt onze grootste partner en bondgenoot zijn vizier op andere zones, continenten en regio's. Het is dus helemaal niet ondenkbaar dat we in bepaalde conflicten en op

bepaalde strijdtonelen in de wereld er op een bepaald moment alleen voor zullen staan. De nationale Amerikaanse veiligheidsstrategie baart mij grote zorgen. In sommige conflicten zullen we onze eigen boontjes moeten doppen. Ik begrijp dat we niet moeten blaffen als we niets achter de hand hebben, maar we moeten wel zeer sterk Europees heroriënteren en ervoor zorgen dat we als Europa één groot blok kunnen vormen.

Ik kom bij mijn laatste punt, mijnheer de voorzitter. Het is al verschillende keren aangehaald dat het Arctisch gebied steeds belangrijker wordt. Tijdens de vorige legislatuur werd hier een resolutie van mijn partijgenoot Jasper Pillen over het Arctisch gebied goedgekeurd. Daarin staat dat wij ook met België en Europa heel wat aandacht voor dat gebied moeten hebben en dat moeten beschouwen als een belangrijke vaarroute. We moeten daar dus met Arctic Sentry zeker op werken en mogen dat niet uit het oog verliezen.

Ik blijf er dus bij dat het een goede zaak is dat we onze voet hebben gezet in de kwestie over Groenland en dat we hebben gesteld: tot hier en niet verder. Ik meen dat we die lijn moeten aanhouden.

01.16 Luc Frank (Les Engagés): Il y a déjà beaucoup de choses qui ont été dites et je pense que, de manière générale, nous sommes quand même transatlantiques. Pour nous, c'est donc quelque chose de très important et je dirais aussi que cela peut évoluer. On le voit: à la suite d'interventions et de discussions, des relations qui existent depuis presque 80 ans peuvent changer. Il faut en tenir compte, ne pas être naïf, mais ne pas non plus être le vassal d'un "grand frère". C'est une question de respect mutuel qu'il faut avoir les uns envers les autres. Je pense également qu'il faut être humble nous-mêmes. Nous avons commis des erreurs, donc on peut, d'une certaine façon, comprendre comment d'autres réagissent.

Est-ce que c'est toujours la bonne manière de réagir comme on le fait? C'est une autre question. Je ne veux pas non plus – je ne sais pas comment on dit en français, en allemand on dit *eine Lanze brechen* pour le président américain.

Jullie verstaan mij (een lans breken voor iemand), ik weet niet of de Franstalige collega's mij ook begrepen hebben.

Or il faut quand même le dire clairement: la façon dont il a communiqué... le président Obama avait déjà exprimé les mêmes choses, peut-être de manière plus subtile. Lui est beaucoup plus radical, mais c'est finalement son message que nous, Européens, avons compris.

Je crois aussi que, là – je le dis un peu platement – il faut se bouger un peu le cul, parce qu'il s'agit de notre sécurité. C'est à nous d'investir. Il faut être réaliste et honnête vis-à-vis de la population, leur dire ce que cela demande, ce que cela engendre. Il faut communiquer clairement et dire qu'il faut effectivement investir pas mal d'argent. On l'a déjà fait jusqu'en 1989, il faut le rappeler, ce n'est pas quelque chose de nouveau, on l'a déjà fait dans le passé, et c'est important.

Les réalités changent aussi avec le changement climatique. On voit apparaître des problèmes supplémentaires. Il faut donc être présent à certains moments, en Arctique par exemple, même si on n'y a envoyé qu'un soldat. Cela signifie qu'à long terme, il y aura des investissements supplémentaires auxquels il faudra être attentif. Je crois donc que nous allons dans la bonne direction.

Merci en tout cas pour vos réponses.

01.17 Stéphane Lasseaux (Les Engagés): Monsieur le ministre, je souhaiterais d'abord vous remercier pour les réponses et les éclaircissements que vous avez pu nous apporter.

Nous comprenons évidemment qu'aujourd'hui vous ne pouvez pas, en tout cas en public, nous donner des informations concernant le retour d'information du militaire temporairement déplacé au Groenland. Nous pouvons également comprendre qu'il ne faut pas réagir dans la précipitation. Néanmoins, comme mon collègue vient de le dire, nous ne pouvons en aucun cas être les vassaux de l'administration Trump.

Nous savons et sentons malheureusement que certaines positions évoluent du côté de cette administration. C'est pourquoi il est impératif que nous puissions nous recentrer sur une industrie de la

défense européenne beaucoup plus importante, sans oublier notre accord transatlantique, qui remonte à bien longtemps. Nous devons être suffisamment présents et disposer d'une stratégie européenne bien développée afin de pouvoir faire face aux changements auxquels nous sommes parfois confrontés.

01.18 **Christophe Lacroix** (PS): Monsieur le ministre, vous n'avez pas répondu à mes questions, ni d'ailleurs à beaucoup d'autres.

Finalement, vous avez surtout exprimé votre point de vue et votre ressenti. Je sais que vous êtes affecté par les tensions géopolitiques entre les États-Unis, l'Europe et la Belgique, étant donné que vous avez longtemps été un grand admirateur des États-Unis et de leur démocratie. Ce pays est aujourd'hui dirigé par un président qui, lors de son premier mandat, n'a pas hésité à encourager l'extrême droite et les fascistes à envahir le Capitole. Cet homme-là est prêt à tout.

C'est le président Trump qui aboie, ce n'est pas nous. Il aboie avec son administration, ainsi qu'avec M. Colby, que vous allez rencontrer. Ce dernier n'hésite pas à affirmer qu'ils peuvent se passer de l'OTAN et de l'Europe. Il soutient également que, vis-à-vis des alliés, il faut manier la carotte et le bâton. Donc, s'il y a bien quelqu'un qui conçoit un système de vassalisation de ses alliés, c'est le sous-secrétaire d'État à la Défense, M. Colby. Alors, montrez vos muscles – et je sais que vous en avez – au sommet de l'OTAN la semaine prochaine!

Par ailleurs, les États-Unis n'ont nul besoin d'annexer le Groenland pour assurer la sécurité mondiale, puisque le traité de l'OTAN de 1949 garantit déjà le parapluie otanien pour ce territoire. Dès lors, derrière ce désir d'annexion se cache une volonté impérialiste de maîtriser, uniquement dans l'intérêt américain, un territoire qui ne lui appartient pas: le maîtriser géopolitiquement, le maîtriser géostratégiquement, mais aussi pour des intérêts purement financiers. Nous savons bien qu'avec le réchauffement climatique, une série de minerais qui se trouvent dans le sous-sol du Groenland deviennent accessibles. Je crois donc qu'il faut être ferme.

L'histoire politique nous a montré, à travers tous ces épisodes tragiques, que l'absence de fermeté face à des présidents, des autocrates ou des hommes politiques qui aboient contre leurs alliés ou même contre leurs ennemis est néfaste et peut conduire à des conflits majeurs. Courage, monsieur le ministre! Cessez d'être un peu comme la femme trompée qui essaie de récupérer son mari à tout prix! Vous n'êtes pas marié avec Donald Trump. Les États-Unis sont un beau pays. Nombreux sont d'ailleurs ceux qui, actuellement, s'y révoltent contre le gouvernement Trump. Je ne peux que les encourager, car c'est une belle démocratie.

01.19 **Staf Aerts** (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, ik heb bijzonder weinig antwoorden gehoord. Verder dan een algemene beschouwing over de relaties met de VS bent u niet geraakt. Ik heb niets gehoord over de mogelijke consequenties.

U begon met te zeggen dat een en ander met roepen niet zal lukken. Ik denk dat het afgelopen jaar heeft laten zien dat vriendelijk slijmen ook niet echt succesvol is. Het is zelfs zo dat de allereerste keer dat Europa zijn tanden laat zien, zijn eigen economische kracht toont en met een handelsbazooka komt, Trump voor het eerst lijkt te zijn teruggekrabbeld. Dat is in de afgelopen jaren met het vele slijmen vanuit heel Europa, van de NAVO, van de NAVO-secretaris-generaal niet gebeurd. Dat heeft ons alleen maar verder weggeduwd. We stellen onomstotelijk vast hoe wispelturig de VS zijn geworden. Dat heeft te maken met het bewind en met de miljardairs, die ook heel wispelturig kunnen handelen. Ik begrijp niet dat investeren in onze veiligheid er nog altijd op neerkomt dat we onze afhankelijkheid van de Verenigde Staten verder uitbouwen.

Collega's Weydts en Van den Heuvel pleiten ervoor om meer op *strategische enablers* in te zetten. Ik snap dan niet waarom de oproep om daar werk van te maken uit het oorspronkelijke voorstel van Groenlandresolutie is geschrapt. Hier worden mooie woorden gebruikt, maar op het moment dat er iets moet worden goedgekeurd en we iets aan de regering kunnen opleggen, doen we dat niet. Dan trekken we toch weer onze staart in.

Ik ben zeer teleurgesteld dat ik geen enkel antwoord heb gekregen op de vraag hoe we de komende jaren de militaire aankopen heroriënteren, weg van de VS, naar de Europese defensie-industrie, met het oog op een Europese defensie. We moeten de afhankelijkheid afbouwen en niet opbouwen. Alleen dat zal onze veiligheid ten goede komen.

01.20 Koen Van den Heuvel (cd&v): Mijnheer de minister, ik kan u, net zoals veel commissarissen hier, alleen aanmoedigen om de daad bij het woord te voegen. Woorden zijn belangrijk en we moeten weg van electorale belangen en profilering. Voor de veiligheid zijn daden nog belangrijker. Met daden moeten we de Europese veiligheid bewaken, niet alleen op de bühne, maar ook en zeker concreet. Ik spoor u aan om daar samen met uw Europese collega's werk van te maken. Het is een grote werf en er mag geen enkel taboe zijn.

Ten slotte, nucleaire afschrikking is een noodzakelijk element van onze veiligheid. We hebben recent kunnen lezen dat Rusland wat de nucleaire strategie betreft een en ander op de helling zet. Als we een geloofwaardige Europese militaire macht willen zijn, moeten we dat aspect mee in beschouwing nemen, hoe jammer dat op zich misschien is. Op dat vlak mogen we niet naïef zijn.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.23 uur.
La réunion publique de commission est levée à 12 h 23.*